

УКРАЇНА ТА НОВА КЛІМАТИЧНА УГОДА

Кліндухов С.О.

*Національний університет "Львівська політехніка"
вул. С. Бандери 12, Львів, Україна, 79013*

Близько десяти років тому більшість країн світу, усвідомлюючи загрозу глобального потепління, об'єднали свої зусилля і приступити до розгляду можливих дій, які можуть бути зроблені людством, щоб зменшити глобальне потепління та запобігти підвищенню температури. Результатом спільних зусиль світової спільноти з відвернення глобального потепління стала Рамкова Конвенція ООН про зміну клімату – РКЗК ООН¹.

Конвенцією задекларована необхідність скорочення антропогенних викидів парникових газів, але сама конвенція не містить кількісних зобов'язань і тому на практиці цим цілям у юридично зобов'язуючій формі служить прийнятий пізніше Кіотський протокол². Перший період зобов'язань по даному протоколу закінчується 31 грудня 2012 року. Здавалося б, рано думати про продовження Кіотського протоколу, однак досвід всієї міжнародної діяльності та Кіотського протоколу зокрема показує, що готувати нову угоду треба мінімум два роки, а на її ратифікацію піде ще 2-3 роки. Тому саме в 2006-2007 рр. були зроблені практичні кроки з підготовки нової угоди.

Як і Кіотський протокол, нова угода повинна встановлювати кількісні зобов'язання по скороченню викидів. Відповідно до офіційної позиції України на минулій зустрічі учасників РКЗК у Канкуні в ході пост-кіотських переговорів Україна готова скоротити викиди парникових газів до 2020 року на 20% (відносно рівня 1990 року). Проте, на думку неурядових організацій, Україна може взяти на себе і більш жорсткіші кліматичні зобов'язання. За словами координатора

---

¹ Рамкова конвенція ООН про зміну клімату [Ел. ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_044

² Кіотський протокол до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату [Ел. ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_801

програм зі зміни клімату Національного екологічного центру Христини Рудницької позиція України є однією з найбільш неконструктивних серед країн-учасниць РКЗК. Зобов'язання України означають, що до 2020 року вона фактично має намір збільшити емісію парникових газів до 80% до рівня 1990 року, тоді як зараз цей рівень не перевищує 45%. Оптимальним було б стабілізувати викидів на рівні докризових років. Україна могла б без шкоди для економіки до 2020 року знизити викиди парникових газів на 55-57% від рівня 1990 року”.³

У чому ж причина такого небажання уряду України зменшувати викиди, маючи усі можливості це зробити не відчувши серйозних економічних втрат, тоді як інші країни, спрямовуючи величезні кошти, докладають усіх зусиль щоб попередити глобальну зміну клімату? Останні кілька років спекуляція терміном «глобальне потепління» дає змогу урядам розвинених країн виділяти шалені кошти на розробку численних екологічних програм. І нехай програми не працюють, гроші витрачаються. На гранти науковцям вже виділено 5 млрд. дол., і ця сума щороку лише збільшується. Не кожному відомо, але й Україна заробляє на цьому мільярди. Згідно з кіотським протоколом, котрий примушує країни не перебільшувати викиди парникових газів в атмосферу, кожна країна має ліміт на кількість викидів промислових газів. Оскільки ми цей ліміт не вичерпуємо, то продаємо свої квоти іншим промислово розвиненим країнам. Тільки Японії минулого року продали квот на 300 млн. дол.⁴

Чіі вони, ці мільйони? За ідеєю ці кошти мали іти на розробку екологічних програм, але вже у грудні 2010 року розгорівся скандал про те, що частина їх була використана не за призначенням. І лише у лютому цього року стали відомі факти про реалізацію першого проекту в рамках гнучкого механізму Кіотського протоколу за схемою зелених (екологічних) інвестицій.⁵

---

³ Україна не має наміру скорочувати викиди парникових газів [Ел. ресурс] // Робоча група зі зміни клімату. – Режим доступу: <http://climategroup.org.ua/?p=1293>

⁴ Україна і Японія розроблятимуть нові енергетичні та промислові технології і проваджуватимуть зелені інвестиції [Ел. ресурс] // Урядовий Портал. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=201270015&cat_id=43255

⁵ Прес-служба Мінприроди. Перший об'єкт, реконструйований за продані Японії квоти на викиди парникових газів, здано в експлуатацію [Ел. ресурс] //

Згідно з Додатком 1 до РКЗК ООН, Україну відносять до промислово розвинених країн. За дослідженням ЄС щодо розподілу зобов'язань серед індустріально розвинених країн, Україна має зобов'язатися скоротити викиди на 10% від сьогоденного рівня або на 60% від рівня 1990 року. Втім наша країна не хоче брати на себе таку відповідальність.⁶

А навіщо? Адже сьогодні, Україна заробляє чималі гроші на «гарячому повітрі» в буквальному сенсі слова, й небажання зменшувати квоту на викиди парникових газів має суто комерційний характер.

Робити гроші з повітря – це мрія будь якого бізнесмена. Але, нажаль, поки що тема зміни клімату для України цікава з погляду бажання мати скоріше короткострокову вигоду, наприклад продати квоту і швидко отримати «живі» гроші, аніж стратегічне бачення того, що Україна може стати одним з лідерів виробництва енергозберігаючих технологій чи відновних джерел енергії.

Наша країна повинна усвідомлювати необхідність представлення такої позиції, яка би, з одного боку, не поклала на країну непосильних зобов'язань, а сприяла її розвитку та, з іншого боку, відповідала принципам справедливості та історичної відповідальності у вирішенні проблем зміни клімату.

Українські неурядові екологічні організації пропонують, щоб Україна обрала за мету стабілізувати викиди парникових газів на рівні 2004-2008 року до 2020 року з їх подальшим скороченням. Тобто, забезпечити ріст економіки країни без росту викидів парникових газів.⁷

Відповідно до термінів Кіотського протоколу таке зобов'язання фактично означає зниження викидів парникових газів в Україні на 55% від рівня 1990 року до 2020 року. Для України така мета є абсолютно виправданою та реалістичною, зважаючи на значний потенціал енергозбереження та доступу України до сучасних механізмів Кіотського протоколу і можливих

Урядовий портал. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=244091769&cat_id=243311332

⁶ Повідомлення Європейської Комісії зі зміни клімату стосовно окремих питань на переговорах [Ел. ресурс] // European Commission. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/clima/policies/brief/eu/index_en.htm

⁷ Позиція громадських екологічних організацій України на пост-Кіотський період [Ел. ресурс] // Робоча група зі зміни клімату. – Режим доступу: <http://climategroup.org.ua/wp-content/plugins/download-monitor/download.php?id=12>

майбутніх механізмів пост-Киотської угоди. Також така мета відповідає науковим висновкам Міжурядової групи експертів зі зміни клімату при ООН (ІРСС) про необхідність досягнення піку викидів парникових газів до 2020 року з подальшим їх зниженням.⁸

Економічний розвиток повинен бути перелаштовано на шлях із низьким рівнем викидів. Щоб стримати глобальне підвищення температури та відповідні наслідки зміни клімату на якомога нижчому рівні, необхідні жорсткі скорочення викидів парникових газів у атмосферу. Звичайно, для зниження викидів потрібні великі кошти, але бездіяльність людства може коштуватиме набагато більше і для подолання наслідків глобального потепління доведеться докласти набагато більше зусиль і витратити у десятки разів більше коштів.

---

⁸ IPCC Fourth Assessment Report: Climate Change 2007 (AR4) [Ел. ресурс] // ІРСС. – Режим доступу: http://www.ipcc.ch/publications_and_data/publications_and_data_reports.shtml